

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszadását vagy megőrzését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nagyvárad Kelet-Magyarország gazdasági góczpontja.

Irta: **LENGYEL ZOLTÁN** országgyűlési képviselő.*)

Ezzel is úgy vagyunk, mint sok egyébvel. Az ország térkép szerint be van hálózva vasúti vonalakkal és most derül ki, hogy e vonalak sem a közforgalom, sem a nemzeti fejlődés igényeit nem elégítik ki. Új, modern és céltudatos vasutépítési politikára van tehát szükségünk.

Ilyen jó hosszú ideig egyáltalán nem is volt. Építettünk, ahogy jött, ahogy lehetett, ahogy a jó Isten engedte. Aztán rájöttünk egy igazi nagy nemzeti érdekre: a központosítási rendszerre. Ez égető szükség volt. Legeőbb is a vérkeringést kellett megteremteni a szivből a szivbe.

Budapest nagy város lett. A vidék lehetőség szerint jó összeköttetésbe jutott a fővárossal s a fővároson át. A zónarendszert mesterségesen is előmozdította a személyforgalomban. A központosítás egy ideig jó hatású volt. Egységes vezetés alá jutott az ország. A fővárosba hordtuk össze a nemzet kincseit s a közszellem világossága, innen áradt szét egységesen, a modern termelés és forgalom innen emelte a vidéket is magasabb színvonalra.

A központosítás túlszából eredő hátrányok azonban már évek óta súlyos válságot teremtettek. Nehezebb időkben, mikor a forgalom megnőtt, a torlódás megállította a gépezetet. Rendes időben a fölösleges kerülők tolytán óriási munka-, anyag- és időparálás állott be, mely megkárosítja mérhetetlen összegekkel a kisgazdaságot, megakasztja a fejlődést és alászállította az államvasutak jövedelmezőségét.

Ekkor következett a második korszak, mely pár éve van divatban. Ez — hogy úgy mondjam — a foltozás rendszere. Az égető bajokon kezdtek segíteni. Belátták, hogy semmi haszon sincs abból, ha a Dunántúli irányított közszen északról Budapestre át jut rendeltetési helyére: megépítettük a komárom—érsekújvári vonalat. Ugyanígy voltunk a baja—bátaszéki hiddal is. Most jön a gombosi hid — a komp helyett.

Aztán tervbe vettük a Budapest körül létesítendő vasúti gyűrűvonalat, amely átvezető a sugár irányában befutó fővonalak forgalmát

* Két nagyon érdekes közlemény jelent meg a „Budapest” vasárnapi és keddi számában Lengyel Zoltán tollából „Vasúti politikának” cím alatt. Ez az alapos tanulmány, mely hivatva van irányítani közlekedési politikánkat, első sorban Nagyváradot és vidékét érdekli, mert e terv megvalósulása esetén Nagyvárad Kelet-Magyarország legnagyobb gazdasági és közlekedési góczpontja s új világgazdasági utak közvetítője lenne. Felhívjuk illetékes köreink figyelmét, mely megérdemli támogatásukat.

s apasztaná a túlterheltséget a budapesti pályaudvarokon. Ez is azonban csak részlet. Ép olyan, mint a fiumei második vágány kérdése. Itt is segít, ott is, de az egész kérdést nem öleli föl. S ha így dolgozunk, örökké foltozhatunk, jó ruhánk még se lesz.

Egységes és messze időre előrelátó vasúti politikára van tehát szükségünk. Olyan terv kell, mely két évtizedre készül s fokozatosan, de halasztás nélkül egységesen hajtatik végre.

Hogy ennek rejtekébe bepillantathassunk, vázolómon röviden a bajokat. A főök szerintem a túlságos központosítás. A másik baj: a fővonalak építésének elhanyagolása. Hosszu évek óta egységes gondolat nélkül épülnek a vicinálisok; nőtt a forgalom, de nem fejlesztettük az azt lebonyolító fővonalakat. A harmadik baj: a közvetlen, tranzverzális összeköttetések hiánya a forgalom góczpontjai, s a vidéki városok között.

E tekintetben egy nagyszabású terv merült föl. Ez a Hoffmann Alajos mérnöké, ki nagy művében a magyar körvasut eszméjét dobta föl színtre. Ez a körülbelül 2200 kilométeres fővonal, a létező vonalak kiegészítésével körülfutva a határokhoz közelebb eső összes városokon s a közvetlen és gyors összeköttetéssel életet öntene azokba. Nagy gondolat, melynek előbb-utóbb létesülnie is kell.

Ámde ezt megelőzőleg és mihamarább gondoskodnunk kell úgy a Dunán u', mint Kelet Magyarországon az északról délre futó direct fővonalakról. A Dunántúl sok a vasút, de azok csupa apró vasutak, vicinálisok; temérdek átszállás, tarifális össze-visszaság teszi lehetetlenné a forgalomnak közvetlen, olcsó és gyors lebonyolítását. A Tisza vonal mentén pedig nincs elegendő vasút. A keleti szélén és Erdélyben pedig óriási területek állnak kihasználatlanul és összeköttetés nélkül.

A személyforgalomnál az ebből származó bajok nem olyan nagyok. Az utas segít magán, vesz egy zónajegyet Budapestre és itt száll át. Kerül, ráfizet, de kevesebb időt utazik. A teherforgalomnál azonban ez sem megy ilyen könnyen. Itt a kerülők miatt sok vagon utazik üresen, míg az áru feladási helyére ér, sok fölösleges utat tesz meg, drága vitelbér mellett az áru és újból vissza kell valahová a fölveteli álmásra szállítani az üres kocsi. A baj tehát egyszeresből — háromszoros lesz. És mindezt megérzi egyszer a szállító, mindháromszor a Máv. nérlége és személyzete.

Ha részletekbe bocsátkozva egy szakember csak egyszer is fölfejtene ezt az állapotot, hogy pl. aratás utáni időben, hogyan és hon-

nan kerítik elő az üzletvezetőségek az üres kocsikat s mennyi évenként a fölösleges ut és az ebből eredő ráfizetés, a kor mindenki igazat adna nekem, hogy a magyar forgalom ügye még mindig a lényesszerűbbnyban tengeti életét és hogy nagy nemzeti feladat ezen sürgősen segíteni.

A segítség kézen fekszik. A befektetési tőke pedig igen is kifizeti magát, annál is inkább, mert másként a beruházási kölcsönök milliárdjait is elnyeli a rossz rendszer fogathatossága s a baj még se szűnik meg.

Eiső sorban tehát a forgalmi viszonyok törvényei és szükséglete szerint a legrovidebb összeköttetéseket kell kiépítenünk.

Ezek között a legfontosabb, nézetem szerint, a kassa—sátoraljai hely—nyiregyháza, debrecen — nagyvárad — arad — temesvári fővonal kérdése. Kelet Magyarországon e virágzó városait kell direkt vonallal egybekapcsolni s az északról délre irányuló forgalmat ezen lebonyolítani. Ez a vonal sok részében kész, némi részében kiépítendő, más részében megváltandó és elsőrangusítandó.

Ne kicsinyelje senki ennek fontosságát. Vasúti szakemberek tudják. Az illető városok érzik. S ha összefognak: könnyen kivihathatják.

Amit jelent a nagyvárad—fiumei fővonal a délen kelet nyugoti irányban, az a kassa—temesvári fővonal a keleten az észak-déli irányban.

Tessék csak elképzelti, minő felvirágzást jelentene az egész vidéknek és megváltást az állami hálózatnak!

Igazat kell, hogy adjon nekem minden hozzáértő, hogy az illető bázisoknak nagyobb kérdés ez az egyetemekért folyó versengésnél. Pedig milyen harcot várnak és mennyi áldozatra hajlandók a föltétlenül szükséges egyetemekért is.

A másik két szükséges új vonal nemzetközi jelentőségű. Ezek a budapest—odesszai és a budapest—galaci vonalak. Óriási a fontosságuk. A Fekete tenger felé összeköttetésünk nincs. A világgazdaság Bécsen át halad. Pedig a nagyvárad—firmei vonal folytatásaként ez a két vonal közvetlenül kötne össze a Fekete-tengert az Adriai tengerrel, Fiumét is föllendítené és Magyarországon át új világgazdasági utakat teremtene.

Sokat beszélünk az önálló vámterületről. Nézetem szerint pedig ez is csak eszköz volna a gazdasági fölvirágzáshoz, a jóléthez. Egy eszköz a gazdasági önállóság útján. Mert ez a cél. Ez pedig nem érhető el addig, míg kölkö-

dési újaink kiépítve nincsenek. Sőt: az osztrákokkal kiűtött tarifabarc arról győzött meg, hogy nem is szabad addig vámsorompóról beszélnünk, míg forgalmi eszközök fölött nem rendelkezünk. A vámsorompó gazdasági harcot jelent. Gazdasági harcot pedig oktalanság felidézni egy országnak, mely teljesen körül van zárva Ausztriától, mielőtt a felszabadulás eszközei a vasuti és vízi szállítási eszközök nincsenek kezünkben.

Ma pedig a helyzet az, hogy vízi utaink gazdasági harc esetén elégtelenek. Ahol utunk van: hajónk és berendezésünk ott nincs. A fumei vasuti vonal túl van terhelve. Az oderbergi második vágányt nem bírtuk kiszorítani. Többi vasutunk mind Ausztriába torkollik. Kelet felé pedig Románián és Szerbián át inkább ők szállítanak tömegárukat, mint mi. Ugyannyira így van ez, hogy egy gazdasági harc esetén Ausztria egyenesen megfojthatja a magyar forgalmat.

Ezért is a másrészt is meg kell teremteni az odesszai és galaci közvetlen összeköttetést, amivel együtt kiépülne a transversális székely vasut is és sokban segítve lenne keleti határszélünk vasuti mizériáin.

Ezeket kiegészítő nagy gondolat a Duna—Tisza, a vukovár—szamáci csatorna megépítése is. De nézetem szerint *hajózhatóvá kell tenni a Sebes-Kőröst egészen Nagyváradig*, amely esetben tömegáruinkat s különösen gabonánkat vízi úton szállíthatnók Nagyváradtól Németországba. Ha ezt kiegészítve direkt összeköttetést létesítünk Nagyváradra, az északi keleti országrész, tehát Galicia és Oroszország felé is, akkor elmondottam a leglényegesebb új fővonalakat s egyben ez a program Nagyváradban a legnagyobb gazdasági gócpontot teremtené meg keleti Magyarország számára is.

Mindez egészen új perspektívát nyújt országunk jövő fejlődésének.

Van egy világvárosunk, mely miatt mesterségesen forgalmi vérszegénységet teremtünk a vidéken. Ennek dacára forgalmi torló-

dások, és rengeteg haszontalan munkát és kiadást kell tapasztalunk az egész vonalon.

A keletről—nyugotra, délről—északra futó transverzális vonalak mindazt megszüntetnék. A magyar körvasut s az új nemzetközi vonalak új területeket nyitnának meg, új vérkeringést hoznák a nemzeti forgalom életébe. Háromszoros vasgyűrű körbe futva szolgálná a nemzeti centralizáció nagy érdekét, a transverzális vonalak pedig a forgalom és a gazdasági felvirágzás közvetlen céljait is kielégítenék.

Igy dolgozhatunk a jövő Magyarország fölépítésén. S nagy Budapest a szív, melybe minden vér összefut, mely táplálja a testet, de körülötte hatalmas vidéki gócpontok gyűjtik a gazdasági erőt. Ez az az egészséges decentralizáció, mely hatalmasabb minden központosításnál is, mert virágzó országnak lehet csak virágzó fővárosa és mert a forgalom érdekei ellenére mesterségesen táplált központ olyan drága luxus, melyet nem bírnak ki sokáig.

Fölvettem az eszmét. A közvélemény dolga, hogy egy éleltudatos, nagyszabású modern és egységes közlekedésügyi politikát állítson a megvalósítandók homlokterébe s a szakemberek feladata, hogy az egészséges eszmének a tudás eszközeivel életet adjanak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, aug. 2.

Berzeviczy Albert elnök közel háromnegyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Hitel sítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja Zsilinszky Mihály levelet, amely szerint a lipótszentmiklósi mandátumról lemond s a szarvasit tartja meg.

Harmadszori olvasásban is elfogadja a Ház a konzuli bíráskodásról szóló törvényjavaslatot.

Következik a gazdasági bizottság jelentésének tárgyalása.

Muzsa Gyula ismerteti a bizottság jelentését, amely egyrészt a felvonó liftek, másrészt a telefonfülkék átalakítására vonatkozik. A jelentés továbbá indítványozza, hogy a Ház vendéglőségét próbaképpen egy évre tizezer koronával támogassák, végül pedig indítványozza, hogy Farkas János volt terembiztosnak, akit fegyelmi úton bocsátottak el, kegyelemből adjon a Ház 18 évi szolgálata után kegydíjat.

A Ház a bizottság javaslatának első két valamint negyedik részét elfogadja, a vendéglős támogatását azonban nem szavazta meg.

Elnök több tárgy nem lévén, javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését szombaton délelőtt 11 órakor tartsa, amikor az elnöki előterjesztéseken és az indítvány- és interpellációs könyvek elolvasásán kívül tudomásul veszik a főrendiház üzenetét. Akkor fognak határozni aziránt is, hogy meddig tartson a nyári szünet. Felhatalmazást kér továbbá az elnök, hogy a nyári szünet alatt az esetleg megüresedő kerületekben a választásokat elrendelje és hogy augusztus hó 18 án, a király 80-ik születése napja alkalmából a képviselőház üdv- és szerencsekívánatait tolmácsolhassa. (Helyeslés.)

Az ülés végződik 11 óra 10 perckor.

A Nagyvárad Takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

A Nagyvárad Takarékpénztár történetében nevezetes fordulót jelent a tegnapi közgyűlés.

Megvált az intézet vezérigazgatói állásától dr. Hoványi Géza, minthogy Nagyvárad város képviselőjévé lett. Hoványi Géza távozása azt a fértut szölija el az intézet éléről, aki a takarékpénztárt a virágzás mai magas fokára emelte. Hoványi Géza neve valósággal összenőtt a Nagyvárad Takarékpénztár nevével s ez a

„TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

A méter.

Grantalot ur tulajdonosa a Vásártér 6-ik szám alatt levő posztókereskedésnek.

Egy régi vevője futólag beszólt az üzlet ajtaján:

— Jó napot Grantalot ur! Egy méter szürke köperkelmére lesz szükségem, majd utána küldöm a cselédemet . . . Adieu, Grantalot ur!

Grantalot ur azonnal keresgélgni kezdett a felhalmozott kelmék között, azonban éppen szürke köper seholse talált. Rögtön tisztában volt, hogy ez a kelmefaj kifogyott a raktárból; egyetlen menedéke volna, ha a vevőjétől 24 órai haladékot kérne, mialatt időt nyerne a szállítójának Roubaixba sürgönyözni, hogy néhány vég szürke köper haladéktalanul küldjön.

Hirtelen azonban eszébe jutott, hogy Charpiat, a versenytársa, — akinek üzlete éppen átellenben van — ugyanaznap reggel a segédje által egy méter szalagot kéretett tőle kölcsön. Természetesnek találta tehát, ha most ő is hasonló kérelemmel fordul versenytársához.

Segédjének tehát a következő utasítást adta:

— Jól ide figyelj, fiú! Szaladj át Charpiat urhoz és kérd meg a nevemben, hogy adjon

nekünk a három frankos szürke köperből egy métert, mert a mienk kifogyott.

Mikor a segéd a kért szövetet elvisszatért, Grantalot ur ösztönszerűleg megmérte.

— Ejnye, ejnye, szinte lehetetlen! Talán álmodom csak? Hisz ez a szövet csak 97 centiméter, tehát három centiméter hiányzik belőle!

Megmérte kétszer, háromszor, ötször, sőt többször is türelmesen.

— Akárhogy méregetem, mégis csak 97 centiméter . . . Lám lám, hát ön is Charpiat ur? . . . Ki hitté volna . . . Hát ön is csak 97 centimétert ad és a pénzt az egész méterért szépen zsebre rakja. Örvendek, lelkem örvendek, hogy ennek a nyomára jöhöttem.

*

Mikor Collery tanító ur reggelként az iskola felé igyekszik, utja rendszerint Grantalot ur üzlete előtt vezet el.

Grantalot ur ma barátságosan megszólítja:

— Jó reggelt mester! Hogy állunk egészség dolgában? Amint látom — Istennek hála — türethetőn! Szolgálhatok esetleg valamivel?

— Köszönöm, ma nincs szükségem semmire!

— De ha valamire szüksége lenne, saját érdekében jobban teszi, ha nálam szerzi be, mint Charpiatnál . . . Ezt nem azért mondom, mert Charpiat versenytársam . . . Mentsen Isten! . . . Állításonat mindjárt be is bizonyítom.

Nézze, itt van 3 frank . . . ne kérdezzen egyelőre semmit . . . táradjon át Charpiat üzletébe és kérjen egy méter szürke köperszövetet . . . Azután jöjjön vissza hozzám . . . olyan meglepetésben részesítem, hogy a lelke is örülni fog rajta!

A tanító ur rövid idő múlva visszatért a vásárolt szövettel.

Grantalot ravaszul odanyujtotta neki a mértéket.

— Most győződjék meg maga, hogy valóban egy egész méter szövetet kapott-e a pénzért? . . . Hány centiméter van egy méterben? Ugyebár száz? . . . Helyes! Most tessék csak megmérni . . . tessék . . . tessék . . . Nos, mennyi? 97 ugye? Mit szól hozzá . . . 97 centiméter. Csak ezt akartam önnek bizonyítani . . . Remélem nemsokára újból szerencsételt kedves Collery ur?

Az adótárnok, Chaumette ur következett másodikkal a sorban, aki hivatalába igyekezvén, az üzlet előtt elhaladt.

— Legalázatosabb szolgálja Chaumette ur — kiáltotta felé Grantalot ur. — Szolgálhatok valamivel? Nem? Igazán sajnálom! De ha a jövőben bármire szüksége volna, saját érdekében ajánlom, hogy inkább nálam szerezze be, mint Charpiatnál . . . nem azért, mert vetélytársam . . . Mentsen Isten! . . .

És Grantalot ur Chaumette urra is rátukkolt három frankot, azon utasítással, hogy Char-

révkapcsolat csak megszilárdította az intézet hírnevét. Hoványi Géza kitűnő szaktudása, feltétlen szeplőtelen jelleme és lankadatlan buzgalma, az intézet életében mindig arany betűkkel lesz följegyezve.

Utódja, Hoffbauer Pál személye a lehető leghíresebb megoldása a vezérigazgató hírnevének. Ő az egyetlen arra hivatott férfi, aki Hoványi Géza örökébe léphet s a kit azonnal a bizalommal fogadhat a közönség, hogy a Hoványi által lerakott alapon fokozatos eredményel, még szebb sikerrel fog tovább építhetni. Hoffbauer ismeri a közönséget s a közönség is őt. Kiváló szakember, reprezentálni képes, megnyerő egyéniség. Aránylag fiatalon, munkakedvve egész teljességében kerül a hatalmas pénzintézet élére s ambícióját, tudását, tehetségét joggal vár sokat nemcsak a pénzintézet, hanem a város és vármegye sőt a szomszédos vidékek egész közönsége.

Nagyvárad város legrégebb s úgy tekintély, mint forgalom szempontjából is legelső pénzintézete: a Nagyvárad Takarékpénztár tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen dr. Hoványi Géza vezérigazgató lemondása és helyének betöltését tárgyalta.

A rendkívüli közgyűlést Hlatky Endre főispán, igazgatósági elnök vezette.

A gyűlésen jelen voltak:

Aczél Zsigmond, Balásházy Ivár, Bartsch Arthur, Bordé Ferenc, Böszörményi Géza, Csobánczy Lajos, Fetszer Antal, Fényes Manó, Ficzek Lajos, Fleischacker Gyula, Frankó Endre, ifj. Frankó Endre, dr. Gyöngyössi István, Grósz Sándor, Hanzély István, Heiser Gyula, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Huzella Gyula, Jancsó Lajos, Jelinek Géza, Kaczián Kálmán, Keller József, Kirschner Mór, Kratz Dávid, dr. Krüger Aladár, dr. Krüger Jenő, Lakatos Antal, Lopussy Gyula, Lukács Lajos, dr. Mayer László, May Sándor, Mayr Sándor, Markovits Sándor, dr. Márkus László, dr. Medvigy Gábor, Moskovits Farkas, Pallay Lajos, Papp Imre, Petry Gyula, Székely Sándor, Sziládky Ernő, Weisz Ernő.

Hlatky Endre elnök üdvözölte a szép számmal megjelent részvényeseket s konstata, hogy a rendkívüli közgyűlés szabálysze-

rűen meg lett hirdelve; letették 314 részvényt s megjelent 33 részvényes 230 szavazatképes séggel. A jegyzőkönyvvezetésére Lopussy Gyula igazgatót, a hitelesítésre pedig Markovits Sándor, Keller József és Csobánczy Lajos részvényeseket kérte fel. Fejlesztette, hogy két tárgya van a rendkívüli közgyűlésnek. Az egyik az, hogy miután dr. Hoványi Géza (éljenzés) országyűlési képviselőnek megválasztott, ezt összeférhetetlenségnek találta. Az intézet vezetősége sok időt igényel s a képviselői állás betöltése szintén tetemes időt igényel. A másik tárgy egy igazgatói állás betöltése. Az igazgatóság jelentéséből meghallják a t. részvényesek, hogy dr. Hoványi Géza lemondott s az igazgatóság szerződést kötött más vezérigazgatóval. Ez jellehet az igazgatóságra van bízva, azonban a nyugdíj miatt mégis előterjeszti az igazgatóságot, hogy a részvényesek szabadon határozzanak.

Ezután Lopussy Gyula igazgató felolvasta az igazgatóság jelentését. Kifejti a jelentés az okokat, amelyek a vezérigazgató személyében törényt változást szükségessé tettek. A jelentésből közöljük a következőket:

Intézetünknek nulla; hagyományos elveink; melyekkel kizsákmányolás nélkül akarunk a hitelkeresőkön segíteni; a felemelt részvényesekkel magunkra vállalt jövőbeli nehézségek feladatokat; a nagymérvű versenyben való szilárd helytállásnak és az idővel való fokozatos fejlődésnek vágya nemcsak a gyors intézkedés szükségét kívánja, hanem az intézkedésünkben gondos körültekintést, szinte aggodó megelőzést követelt, hogy így — emberi számítás szerint — a legalkalmasab erővel töltsük be azt a helyet, melyhez intézetünk jövő vezetése és fejlesztése elvála zthatatlanul fűződik. Erre van szükségünk, ki a kereskedelmi világ előtt elismert tekintélynek örvendő, közbecsülésben és tiszteletben áll; ki városunk, Biharmegye esetleg a szomszédos vármegyék gazdasági viszonyait, egyesek és pénzintézetek hitelképességét ismeri, ki pénzügyi szempontból jól meg tudja választani és megmunkálni a talajt, melybe a saját vagyonunkat és a kezünkben levő idegen tőkét vetőmag gyanánt befekteti; ki egyéni ambícióját, pontos rendszerességét, előékeny modorát, hosszabb szolgálatainak bőséges tapasztalatait, minden idejét, szóval egész valóját és minden jóakarát javunkra gyümölcsöztesse, példájával munkatársait és alárendeltjeit hasonlóra lelkesítse. És amily mértékben élt bennünk a szükségnek az az ér-

zete, oly nagy örömmel hozzuk a m. t. közgyűlésnek tudomására azt az eredményt, hogy heretig tartó gondolkodás és tárgyalás után szerencsések voltunk érdekeinknek megnyerni egy férfit, kiből az elsorolt minősítést — emberi számítás szerint — megtalálni véljük. Az üzleti világban általánosan ismert és közbecsülésben álló ezen férfi Hofbauer Pál ur, az O. M. B. nagyvárad fiókjának főnöke. (Éljenzés.)

Ezután határozati javaslatot terjeszt elő az igazgatóság, amely szerint a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az igazgatóság a vezérigazgatói állást Hoffbauer Pallay töltötte be s a nyugdíjszabályzattól eltekint a Hofbauer Pál nyugdíjazását a nyugdíjalap nem bírta meg, a hiányzó összeget a közjövendelenből fedeznek.

Bemutatta az igazgatóság a Hofbauer Pallay kötött szerződést, amely szerint 12000 korona évi fizetést, 2000 korona személyi pótlékot, és 2000 korona lakbért, továbbá a jövedelem 2 százalékát élvezi. Az eddigi 18 évi szolgálatot beszámítja a takarékpénztár.

A határozati javaslatot elfogadták s Hlatky Endre elnök kifejezte örömét, hogy oly embert nyertek meg az intézet élére, akinek működéséhez a legzebb reményeket fűzik.

Közben megérkezett Hofbauer Pál, akit Hlatky Endre elnök üdvözölt. Becsületese, munkás igyekezett után ismerik s becsülik s ezért állította a takarékpénztár élére abban a reményben, és biztos tudatban, hogy minden igyekezetét ez intézet érdekeinek előmozdítására szenteli. Ohajtja, hogy adjon Isten előtt új állásának betöltésére. Meggyőződése, hogy az intézetet fel fogja virágoztatni.

Hofbauer Pál köszönetet szavaz az üdvözölésért. Nehéz volt az O. M. Banktól megválni, hol 18 évi munkásságát fellebbvalói is elismerték. Megvált eddigi állásától, mert reméte, hogy szabadabb lesz, s nem kötik annyira a szok. Igyekezni fog, hogy legjobb tudása szerint odaadással töltse be feladatát. Nehéz dolgra vállalkozott, mert dr. Hoványi Géza után foglalja el az állást, ami sokat jelent. Hoványi Géza távozása nagy ürt hagy az intézetnél. De a Hoványi Géza 30 éves munkája oly hatalmas alapot létesített, melyen könnyebb lesz tovább építeni s az országos hírnevét az intézetnek öregbíteni.

Ezután a közgyűlés 2-ik pontja következett.

Az igazgatóság jelentéséből adjuk a következőket:

Miután a jövőről, intézetünk zavartalan vezetéséről és amint hisszük szerencsés fejlesztéséről ekképen gondoskodunk, kötelességünk a multra is visszapillantani; mert intézetünknek első tisztviselőjét bucsuztatjuk el vezérigazgatói székéről, melyben 36 évi szolgálati idejéből 27 évet előbb vezértitkári címmel, utóbb mint vezérigazgató töltött és üzletünknek megszeméltője volt.

M. T. részvényeseink közül kevesen emlékeznek az 1883. évi csapásra és még kevesebben vagyunk olyanok, kik egyenesen és közvetlenül éreztük annak erkölcsi és anyagi súlyát. Dr. Hoványi Géza akkor a tisztviselői ranglétra legelső fokáról némileg már fölemelkedett. Az anyagi megrázkódtatás e vigasztalan szakában azután az intézet első tisztviselőjévé tettük, hogy kereskedelmi ismereteit, szellemi tehetségét és föltétlenül tiszta kezét hasznos munkatársul nyerjük meg az újjászervezés nagy művéhez, melynek sikerén ma — 27 év múltával — nem ok nélkül érzünk örömet.

Tudomására hozzuk tehát a m. t. részvénytársaságnak, hogy dr. Hoványi Géza urat 36 évi működése után folyó évi augusztus hó 1-én napjától kezdve teljes fizetésének megfelelő évi 6000 koronával alapszabályszerű jogunkból folyólag nyugdíjaztuk. Együttal indítványozzuk, hogy méltóztassék dr. Hoványi Géza nyugdíjazott vezérigazgató érdemeit elismerni és jegyzőkönyvileg megörökíteni, alkalma lévén a t. Közgyűlésnek arra is, hogy dr. Hoványi Géza ur érdemeit még a jelen közgyűlésen másként is elismerje.

piatnál egyméter szürke köpert vásároljon és azzal visszatérjen az ő üzletébe.

És éppen olyan ravaszsgal mérte fel Chaumette urral a vásárolt szövetet, mint megelőzőleg Collyery urral.

— Kilencvenhét centiméter . . . Ugye, Chaumette ur? Személyesen meggyőződöt róla! Igen ám, de egy méterben száz centiméter van. Igaz-e? No lássa . . . Csak azt akartam önnek bebizonyítani! Tehát, legyen máskor is szerencsém! Legálázatosabb szolgálja, melyen tisztelt Chaumette ur!

Mikor beesteledett, úgy 7 óra után. Grantalot önelégülten zárta be üzletét. A nap folyamán hatvankét egyént szólított be az üzletébe, mindegyiknek három frankot adott, hogy Charpiatnál egy-egy méter szürke köpert vásároljon és mindegyiket meggyőződtette, hogy a pénzéért csak 97 centiméter kelmét kapott.

Igaz, hogy ez jelentékeny összegbe került, de meghozza majd dusan a kamatokat . . . Mert a napnál is világosabb, hogy az a 62 m g-csált vevő a jövőben kerülni fogja Charpiat üzletét . . . sőt a legszelesebb körökben is elterjeszük majd a személyes tapasztalaton alapuló tény, hogy Charpiat egy méter szövet helyét csak 97 centimétert ad.

Eleuti nagy örömeiben Grantalot ur, a »Café des Arts«-ba siet, öntudatos büszkeséggel. Miközben a vendégek nagy részével barát-

ságosan kezet fogott és egy pohár likört rendelt. Charpiat ur is a helyiségbe lépett és Grantalot megpillantva, hálásan felé kiáltott:

— Jó eset, Grantalot ur! Igazán alig vártam, hogy köszönetemet kifejezhessem . . . mert én nem vagyok hálátlan . . . és . . .

— Köszönetét? Ugyan miért, kedves Charpiat ur?

— Miért? Miért? Azért a szeretetreméltóságért, hogy segédemnek a kért egy méter szalagot átengedte.

És Collyery, Chaumette, valamint mindazon 62 egyén jelenlétében, akik a nap folyamán egy-egy méter köpert vásároltak, így folytatta beszédét:

— Képzelmek csak, uraim, mikor ma reggel üzletemet kinyitottam, képtelen voltam visszaemlékezni, hova tettem a megelőző estén a mértékemet. Egy negyedóráig átkutatam minden fiókomat — hasztalanul! Az eset melyen lehangolt. El se tudtam hirtelen gondolni, mivel pótoljam a feltétlenül szükséges mértéket? Ekkor támadt az a kitűnő ötletem, kedves Grantalot ur, hogy átküldök önhez egy méter szalagért . . . És ez a szalag pótolta nálam az egész nap a mérték hiányát . . . és mondhatom fényes nap, mert még sohase adtam el annyi szürke köpert, mint éppen tegnap! Még egyszer nagyon köszönöm kollégialis szívességét, kedves Grantalot ur!

Grantalot ur hirtelen fízett és észrevétlenül elpárolgott a kellemetlen helyről . . .

Hosszas, zajos éljenzés után az iudityányt elfogadták s dr. *Hoványi Géza*t az intézet igazgatójává választották.

Ezzel véget ért a közgyűlés.

*

A közgyűlés berekesztése után érkezett meg dr. *Hoványi Géza*, akit meleg szeretettel, zajos ovációkban részesítettek a részvényesek.

Mikor soroznak?

A legközelebb megkezdendő sorozás végleges sorozási és utazási terve jóváhagyva várja a munkálatok megkezdését. A tervezet szerint Biharmegyében a sorozásokat *augusztus 11-én* kezdik meg s szeptember 31-én végzik. A tervezet a következő:

Derecskei járás aug. 11—12, Buday József dr. elnökletével.

Székelyhídi járás aug. 19—22, Eröss Zoltán elnök.

Érmihályfalvai járás szept. 15—17, Eröss Zoltán elnök.

Margittai járás szept. 24—29, Bige György elnök.

Magyarcsékei járás aug. 11—13, Balogh János elnök.

Belényesi járás aug. 16—24, Rednik Gábor elnök.

Vaskóhi járás aug. 26—29, Rednik Gábor elnök.

Központi járás augusztus 31. szept. 5., id. Markovits Károly elnök.

Beéli járás szept. 15—16, Bige György elnök.

Tenkei járás szept. 19—22, Nadányi Miklós elnök.

Cséffai járás szept. 24—27, Keszthelyi Zoltán elnök.

Berettyóúfalvai járás aug. 8—15, Balogh Elemér elnök.

Élesdi járás aug. 13—22, Bige György elnök.

Nagyszalontai járás aug. 24—27, Balogh János elnök.

Mezőkereszteszi járás aug. 28—30, Keszthelyi Zoltán elnök.

Szalárdi járás szept. 1—2, Balogh János elnök.

Sárréti járás szept. 5—6, Keszthelyi Zoltán elnök.

UJDONSÁGOK.

* **A nyomdából.** Lapunk tegnapi számának szövegrésze a rendesnél kisebb terjedelmű volt. Ennek oka a következő: A részvénytársaság elhatározta, hogy a szedőket megbízhatóbb és szorgalmasabb személyzettel cseréli föl s ezért egyrészt új szedőket szerződtetett a nyomda, másrészt szombat este a régi személyzetnek Makkay J. ügyvezető felmondott, hogy a két hét felmondási idő letelével csak a megfelelőket tartsa meg. Tegnapi este erre a régi, szociáldemokrata szakszervezeti lapszedők azzal válaszoltak, hogy sztrájkba állottak s kijelentették, hogy csak akkor szedik ki a lapot, ha a felmondást visszavonja a vezérigazgató. A sztrájk azonban nem talált bennünket készületlenül: készen álló új személyzet szedte ki a lapot. Az átmeneti idő alatt esetleg némi fogyatékoság merülhet föl, amiért előre elnézést kérünk. A személyzet kicserélése azonban a lapunk s olvasóközönségünknek is érdekében történt s az új, buzgó szedőszemély-

zet közreműködésével sikerülni fog lapunkat mihamar a réginél is nagyobb terjedelemben megjelentetni.

* **Tisza István látogatásai.** Gróf *Tisza István* és felesége rokonaik látogatására a napokban a felvidékre utaztak és ez alkalommal Szepesmindszenten gróf *Csáky Albinnál* és Berzevicén *Berzeviczy Albertnél*.

* **Mártonffy Márton utóda.** Mártonffy Márton helyére, akit képviselővé választottak, ipari főfelügyelővé Magyar Andrást, a kolozsvári állami ipariskola igazgatóját nevezik ki.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyminiszter a számvevőszéki tisztviselők összesített létszámában, állomáshelyükön való meghagyással, *Kozma Péter* és *Kállay Ferenc* pénzügyi számtisztviselőket miniszteri számellenőrökké nevezte ki. — A m. kir. pénzügyminiszter *herceg Porcia Aladár* budapesti lakost a pénzügyminiszteri számvevőszékhez végleges minőségű pénzügyi tanácsossá nevezte ki.

Szives tudomásra hozzuk, hogy Nagyváradon (Nagy Sándor-utca 2. szám alatt) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő amerikai férfi szabó üzletet nyitottunk. Amennyiben alkalmunk volt az első amerikai szabászati akadémián nyert kitüntetés oklevelet megnyerni a modern szabászat minden legújabb vívmányaiból. Pontos kiszolgálásért kezeskedik. Szives pártfogását kérve tisztelettel:

HÁBER ÉS TÁRSA,
amerikai férfiszabók
Nagyvárad.

344

* **Esküvő.** Csokalyon hétfőn tartotta esküvőjét ifj. *Fehér Ferenc* érselindi földbirtokos *Gulácsy Annával*, *Gulácsy Zsigmond* földbirtokos leányával.

* **Az új vízmű megnyitása.** A napokban megnyitják az új vízművet. E tárgyban a vízvezetési szakbizottság ma, szerdán ülést tart amelyre a következő értesítést bocsájtozták ki: A vízvezetési szakbizottság tagjait felkérem, miszerint f. évi augusztus hó 3-án szerdán d. u. 3 órakor a városház tanács termében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad 1910 augusztus hó 2.- Tárgy: Az új vízműtelep üzembe helyezése. *Bordé Ferencz*, polgármester helyettes mint a vízvezetési biz. elnök.

* **Nem szabad sárkányozni.** A főkapitányhoz az utóbbi időben többen fordultak azon panasszal, hogy a város külső részében a gyermekek papírsárkányokat eregetnek fel, miközben a villanyvilágítási vezetéseket megérintik, a vezeték drótjait összeakasztják és világítási zavarokat okoznak. Miután a vezetékek érintésével igen könnyen rövidzárlat jelentkezik s ez az áramfogyasztó közönségnek nemcsak a világítás használatát akadályozza meg, hanem igen gyakran tetemes költséget is okoz, ezen felül pedig vezeték leszakadás esetén súlyos, sőt halálos szerencsétlenség is történhetik, a rendőrfőkapitány ezután is felhívja a szülőket, gyámokat, tanonctartó iparosokat, hogy a felügyeletük alatt levő gyermekeknek a város utcáin a sárkány eregetést tiltsák meg, annál is inkább, mert az e rendbeli mulasztások kihágást képeznek s a kiszabandó büntetésen felül a szülők, gyámok és mesterek kötelesek a vezetékek érintése és rongálása által okozott károkat is megtéríteni.

Moskovits „anatomiai” cipők
a legjobbak.

Kaphatók: Gyár épület Kossuth-utca 5.

és Rákóczi-ut Bazar épület

* **Megvert helypénzszedő** *Felföldi Sándor* piaci helypénzszedő jelentést tett a rendőrségen, hogy a Nagypiac téren mert egy szekérbe fogott lónak a nyaklóját helypénz nem tiszteleté miatt levette, *Hajas Lőrinc, Palóczy János* és *Palóczy Péter* megfogták a nyaklót tőle elvették, majd vele tulakodásba keveredve, fején, arcán és vállán megsérlemeztek, úgy hogy 8 napon belül gyógyuló zúzódást szenvedett. A verekedésnek az elősiető rendőrök vetettek véget, akik *Hajas Lőrincet* és társait előállították a rendőrkapitányi hivatalhoz, a hol ellenük az eljárást folyamatba tetették.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítik.

Tisztelettel
Czapfa vi József.

358

* **Fellebbezés a főzöiskola ügyében.**

A Butó féle főzöiskolához *Rimler Károly* polgármester *Sulyok Juliát* nevezte ki segéd tanítónőnek. Ez ellen *Balogh Döme* a főzöiskola felügyelő bizottságának tagja, fellebbezést adott be. Azt írja fellebbezésében, hogy egyelőre csak ideiglenesen nyitják meg a főzöiskolát, hogy a hagyományozó végrendeletének megfelelően, az örökshagyó rokoni részére fözzenek, így a segéd tanítónő kinevezésére még nincs szükség, továbbá *Sulyok Juliának* nincsen meg a főzöiskoláról szóló oklevele.

* **Megkerült a Rákóczi uti betörő.**

A Fássy féle Rákóczi uti nagyszabású betörés elmenekült tette *Spiegel Márton* igen hamar kézrekerült. Mint Kisújszállásról jelentik, ott tegnap letartóztatták. A rendőrség intézkedett a fiatal betörő Nagyváradra szállítása iránt.

* **Halálos lövőgáz.** Gesztről jelenti tudósítónk: *Germán Miklós* 65 éves geszti földműves buzát nyomtatott a szerűskertjén. Nyomtatás közben az egyik ló véletlenül megrugta, minek folytán rövid kilődés után meghalt. Az o vosi boncolás megállapította, hogy a halált májrepedés okozta.

Friedländer I. Izsó

angol divat-szabó

Nagyvárad, Szt János utca.

* **A mulatság vége.** Tegnapi délután *Orbán Sándor* és *Nagy Lajos* biharpüspökii lakosok a Beöthy Ödön utcán részeg állapotban összeverekedtek és nagy népcsovéletet okoztak. A rendőrszem a garázda embereket bekísérte a kapitányi hivatalhoz, ahonnan őket csak kijózanodásuk után engedték el.

* **Borsalino, Pichler** és angol kalapnyári ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁ-ZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

Tolstoj Sándor öngyilkos

Pétevár, augusztus 2. A fővároshoz közel fekvő nyaralójában tegnap agyonlőtte magát gróf Tolstoj Leó unokatestvére. Az öngyilkos gróf hetvenhárom éves volt. Már rég ideje gyógyíthatatlan betegsége kizozta és többször említette, hogy megöli magát. Gróf Tolstoj Sándor az államtanács tagja volt és a cár titkos tanácsosa.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, augusz. 1.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	9 40
Rozs októberre — — —	7 09
Zab októberre — — —	7 18
Tengeri júliusra — — —	5 84

Irányzat: Lebonyolít, lanya.

Értéktőzsde.

Magyar hitel — — —	861.—
Osztrák hitel — — —	869.75
4%-os koronajáradék — — —	91.85
Allamvasut — — —	740.—
Jelzálogbank — — —	491.—
Leszámitoló bank — — —	574.—
Hazai Bank — — —	315.—
Kereskedelmi részv. — — —	753.—
Rimamurányi — — —	691.50
Salgótarjáni — — —	640.—
Közuti vasut — — —	746.—
Városi villamos — — —	387.—
Adria — — —	565.—

Irányzat: Csendes, kevés üzlet.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

80

— Azt hittem, hogy ezt a helyet ugyan legkevésbé fogja az angyal magának pihenésre választani, — szót a Wolverine egy gunymosolylyal, nem nagyon kedvére valónak találván e társalgást. — Ha Montarbas polgárnak felesége van szüksége, nem igen fog eljönni, a halpiacon keresni azt. Ez a maga anyyala, mámi, bukott angyal lesz kétségkívül.

— Egészen másféle, ő mint kegyed vagy én, — felelé Boufflon mámi; — ez az, ami elhitte velem, hogy az égből jött. Ah, szegény teremtés, hogy reszketett, mikor lövődőznai kezdtek. Én közvetlenül mellette álltam, mikor a pánikban elválasztottak egymástól, ámbár ugyancsak megoltalmazni igyekeztem őt nagy természetemmel. De aztán visszaküzdöttem magamat hozzá erőszakkal és ott találtam a következőt, fehéren, s megtaposva, mint — mint egy lilomot, melyet a kertész gereblyéje összetört. Így bát idehoztam a karjaimban, mert a leánykát elhagyta szeretője — egy nagy erős mamlasz. És az első szó, a melyet kimondott, mikor mághoz jött az volt: »Péter.«

— Péter! vizsgálgozá Leonie. Hála a szenteknek, az Rózsika!

— Kegyed ismeri őt, igazán? Igen, ugy kell lenni. Ugy is néz ki, mintha Rózsikának hívnák.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olesó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elváltak karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

46

Benedek Ferencz

Uj üzlet!

Uj üzlet!

GÁL FERENCZ

dismü, játék és sport áruhaza
a legtisztább hangú gramofonok és
lemezek gyári raktára

Nagyvárad, Rakóczi-ut Bazar épület.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpádlás nélkül is készít **kitünő** hiru **nevü**

Fogmútermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben).

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velence >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 52
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 03

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velence >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 23
V.-Velence >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
banja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.

Kérdezzük meg a házi orvost!

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtség
orvosilag ajánlva.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

3129-1910.

Hivatalos hirdetés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 12519-1906. s. illetve a 4467. VI. C. 1910. sz. leiratai folytán, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a szakmájukban leendő további kiképzés céljából, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által alapított hatszáz (600) korona utazási ösztöndíjak egyikére az 1910. évben kamarai körületünk-ből törekvő iparos segédek pályázhatnak.

Felhívjuk ennél fogva mindazon iparos segédmunkásokat, akik a fent említett ösztöndíjban részesülni óhajtanak, hogy pályázati folyamódványaikat legkésőbb f. 1910. évi szeptember hó 1-ső napjáig az alulírott kereskedelmi és iparkamarához adják be. Az ezen határidőn túl beérkezett kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

A pályázati folyamódványban részletesen feltüntetendő és lehetőleg okmányokkal igazolandó: 1. a folyamódó lakhelye, 2. családi viszonyai, 3. erkölcsi magaviselete, 4. foglalkozása, 5. előképzettsége, esetleg tanulmányai, 6. pályázó által esetleg nyert kintutetések, továbbá nyelvismeretei és végül ösztöndíj elnyerése esetén a külföldi tanulmányut irányja is megjelölendő, valamint az is, hogy a kérvényező iparossegéd katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajon biztosítva van-e előre is megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele.

A folyamódó iparossegédnek kötelezettséget kell vállalni az iránt, hogy az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itthon fogja érvényesíteni.

Azok, akik katonai kötelezettségüknek nem tettek eleget, vagy ez alul felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak.

A kiskoru folyamódókért atyjuk, vagy gyámjuknak kell kezességet vállalni a fenti kötelezettség betartása tekintetében.

Nagy-Várad, 1910. augusztus hó 1-én.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula,
kir. ker. tan. elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

Pályázati hirdetés.

A *fugyivásárhelyi* fiókegyháznál megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. A megválasztottnak kötelessége lesz az I-VI. osztályu mindennapi és az ismétlő iskola tanítása. Az iskolában a lelkész irányítása és felügyelete mellett a hitoktatást is rendszeresen tartozik teljesíteni, valamint az állami iskolába járó kath. gyermekek hitoktatását is elvállalni, amennyiben ez reá fog bízni. — Javadalmazása: 1. Kézpénzben 458 kor. és 80 f., 2. 7 katasztrális hold szántóföld haszonélvezete, 3. 4 katasztrális hold rét élvezete, 4. 968 négyszögöl parlag szőlő és 416 négyszögöl gyümölcsös haszonélvezete, 5. 60 ház mind-

egyike után egy véka kélszerbuza, 6. 60 ház mindegyike után kettő korona, 7. 28 méter dorongfa a papnevelde erdejében, 8. Stóla-jevedelem: 30-40 korona, 9. 3 szoba, konyha, kamra, pincéből álló lakás, istálló, szin és sertésólból álló melléképületekkel, 10. 400 négyszögöl konyhakert. A pályázati kérvények f. évi augusztus 15-ig kellően felszerelve a fugyivásárhelyi róm. kath. iskolaszékhez címzendők és *Halász Gyula* plébánoshoz Nagyvárad-Velencére küldendők. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

365

Nagyvárad-Velencei r. k. egyház.

Hirdetés.

Nagyvárad város mérnöki hivatalánál ujonnan szervezett két városi mérnöki állásra pályázatot hirdetek.

Mindkét városi mérnökiállás jelenlegi javadalmazása 360) korona törzsfizetés és 700 korona lakáspénzből áll.

Csak magyar honpolgárok és mérnöki közszolgálatra törvényszerűen képesített okleveles mérnökök pályázhatnak. — Az egyik állás a városi vízművek üzemeltetéséhez szerveztetvén, erre az állásra okleveles gépészmérnök is pályázhatik. Városi közszolgálatban, továbbá városi vízművek és csatornák tervezésében és különösen ilyen közművek építésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál, méltóságos Hlatky Endre főispán urhoz címézve, folyó évi szeptember hó 1. napjának déli 12 órájáig nyújtandók be. — Később érkező kérvények figyelembe nem vehetők. — A kérvény kapcsán a pályázók képesítésüket oklevéllel és egészségi állapotukat közhatalosi orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek. Esetleges gyakorlatukról a bizonyítványok szintén melléklendők.

Nagyvárad, 1910. július 29-én.

Bordé Ferencz,

polgármester h.

Hirdetés.

Nagyvárad város mérnöki hivatalánál ujonnan szervezett és a szervezeti szab. rendeletben a javadalmi kezelő személyzet táblázatának I osztályába beiktatott csatorna felügyelői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása 2200 korona kezdő törzsfizetés és 600 korona lakbér illetményből áll.

Ezen állásra csak magyar állampolgárok és vízmesteri bizonyítvánnyal bíró egyének pályázhatnak. Városi közszolgálatban, továbbá városi vízművek és csatornák építésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál f. évi szept. 1-ső napjának d. e. 12 órájáig nyújtandók be. Elkészen beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak. A kérvény kapcsán a pályázók képesítésüket igazoló bizonyítványt, valamint esetleges gyakorlatukról kiállított igazolványt benyújtani tartoznak.

Nagyvárad, 1910. július hó 28.

Bordé Ferencz,

polgármester h.

360

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Rákóczi-uti Orsolya-zárda** alatt új üveg, porcellán és konyhafelszerelési, kinal-ezüst, alpakka-áru és lámpa-raktárt nyitottam.

Mely árukat óriási választékban s igen előnyös áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Elvállalok e szakmába vágó építetűvegezést és képkeretezést. Kész ablakokban nagy raktárt tartok.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem. Tisztelettel

Hant Jenőné.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártal áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek**, fényképezési lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áruk mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

31

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntőde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cement ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Moskovits Farkas és Tsa cipő- és csizmagyár részvénytársaság Nagyvárad

I. Flók:

Gyár-épület, Kossuth-utca 5. sz.

II. Flók:

Rákóczi-ut, Bazár-épület.

Ajánlja helybeli gyártmányait a legjobb anyagból és legszebb kivitelben szabott gyári
:: árak mellett. ::

Hirdetmény.

Nagyvárad város mérnöki hivatalánál újonnan szervezett, a szerv. szab. rendeletben a segédszemélyzet táblázatának I. osztályába beiktatott könyvvezetői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása évi 2100 kor. kezdő törzslétszám és 600 kor. lakáspénzből áll.

Ez állásra csak magyar állampolgárok és a könyvvezetői állás elnyeréséhez szükséges államszámviteltani vizsgával bíró egyének pályázhatnak.

A pályázati kérvények Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál a város törvényhatósági bizottságához címezve f. év szeptember hó 3. napjának d. e. 1 órájáig nyújtandók be, később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak. A kérvény kapcsán a pályázók képesítésközlő oklevelüket, esetleg gyakorlatukról kiállított bizonyítványukat be nyújtani tartoznak.

Nagyvárad, 1910 július hó 28.

Bordé Ferenc,
polgármester h.

Pályázati hirdetmény.

A nagyvárad—velencei róm. kath. fiúiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdetnek. A tanító kötelessége a III—IV. egyesített elemi osztályokat vezetni, a kántort támogatni és akadályoztatása esetén helyettesíteni, a téli hónapok folyamán tanítótársával felváltva a déli órákban az iskolában maradt tanulók felett felügyeletet gyakorolni. — Javadalmazása: alapfizetés 900 korona, 15 katasztrális hold szántóföld haszonélvezete és lakbér fejében 420 korona. A folyamodványok kellően felszerelve f. évi augusztus 15-ig a nagyvárad latin szert. püspökséghez címzendők és Halász Gyula plébánoshoz Nagyvárad-Velencére küldendők. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

364

Nagyvárad-Velencei r. k. egyház.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitünő italokat és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne menjen egyedül, hanem családjával és barátaival, hogy a kellemes szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás. Társas ebédek, vacsorák és abonensek polgári árban lesznek kiszolgálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szőlő-
loda, vendéglő és kávéház bérlelője.

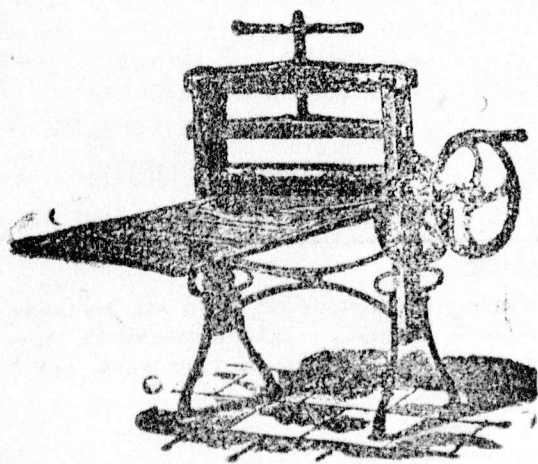
2—3 középiskolát végzett fiú
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.** állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

45

Jég szekrények legújabb szer-
kezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és
facsaró-gépek.
Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

